

NATUURPUNT

Markvallei

Driemaandelijks ledentijdschrift - jrg. 43 - nr.2 - April 2024

VU: Marc Van Opstal, Katelijnestraat 42 - 2320 Hoogstraten | Verschijnt driemaandelijks | Afgiftekantoor: Hoogstraten 1 - P802058

't Bieteutje

Natuur is de oplossing,
niet het probleem.

Natuurpunt Markvallei

Natuurpunt vzw is een vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen. Met meer dan 130.000 aangesloten gezinnen en 6.000 vrijwillige medewerkers is Natuurpunt de belangrijkste vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen. Tot haar kerntaken rekt de vereniging natuurbehoud en -beheer, landschapszorg, beleidswerking, natuurbeleving, natuurstudie, vorming en educatie.

Natuurpunt beheert meer dan 26.000 hectare Vlaamse natuur in 500 verschillende natuurgebieden. De vrijwilligers nemen het initiatief: ze zorgen voor aankoop, beheer en openstelling van natuurgebieden. Daarbij worden ze bijgestaan door professionele ploegen.

Natuurpunt Markvallei is de afdeling van Natuurpunt in de gemeenten Rijkevorsel, Hoogstraten en Baarle-Hertog. Zij werkt met haar vrijwilligersgroep vanuit **Bezoekerscentrum Vallei van het Merkske, De Klap-ekster, in Wortel-Kolonie**. Hier ontvangt de afdeling zoveel mogelijk mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur.

Natuurpunt Markvallei is daarnaast een vereniging. We maken veel plezier samen. We organiseren cursussen, lezingen, wandelingen, uitstapjes, buitenlandse excursies ... en iedereen is welkom!

Lid worden? Schrijf 38 euro over op rekening BE17 23000442 3321 met vermelding 'nieuw lid Natuurpunt Markvallei'. Als lid ontvangt u automatisch het nationaal contactblad 'Natuurblad' en 't Bieteutje'. Je geniet daarnaast van tal van voordelen. Andere geïnteresseerden kunnen een jaarabonnement op 't Bieteutje' nemen door overschrijving van 8 euro op rekening IBAN BE73 8601 1267 3360 van Natuurpunt Markvallei vzw.

Natuurpunt Markvallei is een echte **vrijwilligersorganisatie**. Van onze meer dan 1200 leden zijn er 250 op één of andere wijze actief. Het zijn ook de leden-vrijwilligers die inhoud geven aan onze werking. Zij werken daarvoor samen in werkgroepen zoals: de gidsenwerkgroep, de werkgroep voor het beheer van onze natuurgebieden, voor studie, voor de financiën van de afdeling, het beheer van De Klapekster of onze fotowerkgroep. Maandelijks komen vertegenwoordigers van de vrijwilligers bij elkaar om de belangrijkste afdelingszaken met elkaar te bespreken. Wil je zelf ook een handje helpen? Dat kan door te helpen in onze natuurgebieden, in het bezoekerscentrum, via studie- of gidsenwerking of op allerlei andere manieren. Kijk op onze website voor meer info.

Contactgegevens:

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster
Kolonie 41, 2323 Wortel
info@natuurpuntmarkvallei.be
03 383 02 08
www.natuurpuntmarkvallei.be

Giften voor de aankoop van natuurgebieden zijn welkom op rekening BE56 29302120 7588 met vermelding van de naam en het nummer van het project dat je wenst te steunen. Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar! Projecten: Den Rooy: 7807 - De Halsche Beemden: 7108

Inhoud

- **Voorwoord**
- **Kort Nieuws**
- **Open Brief**
- **Natuur verdient jouw stem**
- **Wortelse tuinstraten**
- **Bonte uliegenvanger**
- **Expeditie Natuurpunt**
- **10 om te zien**
- **Weetjes over vogels**
- **Harous passage in Wortel**
- **Natuurmijmering**
- **Activiteiten**

Op de cover:

Natuurpracht in de Halsche Beemden
(foto: Wim Verschraegen)

Beste vrienden van Natuurpunt Markvallei,

En ook beste “niet-vrienden” van Natuurpunt Markvallei. Jawel, ik richt mijn voorwoord in dit geweldige tijdschrift ook tot jullie. Het lijkt een beetje ongewoon maar dan is dat maar zo.

Op online media is het duidelijk wie je vrienden zijn. Ze staan mooi opgelijst. In het echte leven is het moeilijker om dit lijstje te maken. Maar, laat me duidelijk zijn, niet iedereen moet onze vriend zijn. Ikzelf heb ook maar een beperkt aantal echte vrienden. Met de rest van de wereldbevolking probeer ik “overeen te komen”. Het wordt anders als je “niet-vrienden” zeggen dat je hun vijand bent, of nog erger, als anderen zeggen dat je “niet-vrienden” jou moeten beschouwen als hun vijand. Als dé oorzaak van alle problemen die ze op hun schouders moeten dragen. Ik dacht dat we die tijd bijna een eeuw achter ons hadden gelaten maar een mens kan zich soms vergissen.

Maar inderdaad, ik geef toe. Verenigingen zoals Natuurpunt, Bond Beter Leefmilieu, Velt en Bos+ vinden hun oorsprong niet in het doel om iedereen een pleziertje te doen. Nee, ze verenigen mensen die inzien dat er met het milieu, de natuur en ons landschap ernstige dingen aan de hand zijn. En daarbij schoppen we al eens tegen de schenen. Maar dan vooral tegen de schenen van beleidsmakers. Om hen aan te sporen tot verandering, tot het nemen van moedige beslissingen die vaak niet populair zijn. En dit opdat de natuur hersteld kan worden tot een gunstig niveau. Dat de biodiversiteit in onze omgeving terug kan stijgen tot een robuust niveau. Zodat wij en de toekomstige generaties hiervan kunnen blijven genieten. Of niet, als je dat niet belangrijk zou vinden. Maar dat is in tegenstrijd tot wat wetenschappers recent hebben ontdekt. Zelfs al ben je geen mycoloog (paddenstoelensdeskundige) of entomoloog (insectenfreak), er is een bewezen gunstig effect op je gezondheid vanaf het moment dat je vertoeft in een omgeving met een hoge biodiversiteit aan grote én kleine organismen. En dat willen we toch allemaal. Een gezond leven.

En het klopt volledig dat we daarvoor aansturen op het nemen van vaak niet populaire beslissingen! Robuuste natuur kan namelijk niet zo goed om met vervuiling, pesticiden en herbiciden en overmatige bemesting. Het aantal soorten in Vlaanderen gaat hierdoor nog steeds zienderogen achteruit. En daardoor daalt ook de kwaliteit van ons eigen leefmilieu.

Als vereniging is Natuurpunt wereldwijd uniek. Nergens op de aardbol wordt er met duizenden vrijwilligers gewerkt voor het behoud en versterking van natuur. En dat siert elk van die vrijwilligers!!! Dit maakt ook dat het natuurbehoud en beheer in Vlaanderen ook spotgoedkoop is, ondanks de subsidies die ze eraan uit geeft. Moest de overheid dit zelf organiseren, dan zou dit de belastingbetaler een veelvoud van dit bedrag kosten.

Dus, beste vrienden en niet-vrienden van Natuurpunt Markvallei. Geniet van de natuur hier in de buurt die we jullie gratis en voor niks aanbieden. En de mensen die ons als potentiële vijand benoemen, nodig ik graag uit tot een gesprek bij een biertje, iets fris of ne koffie in ons Bezoekerscentrum van de Vallei van het Merkske. Want we moeten toch proberen overeen te komen?

Tot in de natuur!!!

Bart Royens - Voorzitter

Hoogstraten is de kampioen van Vlaanderen in het verharden van de open ruimte

Per dag komen er in Hoogstraten 496 m² verharding bij in landbouw- en natuurgebieden (= zachte bestemmingen). Nergens verdwijnt er meer landbouwgrond onder beton dan in Hoogstraten. Per jaar gaat het over 181.040 m² of 18 hectare. Dat zijn bijna 13 voetbalvelden per jaar die onder verhardingen verdwijnen!

Allemaal gronden die niet gebruikt kunnen worden door onze landbouwers en waar geen water kan infiltreren naar ons grondwater. Tegen 2050 moet de verharding met 20% dalen t.o.v. 2015. Die daling is opgenomen in de bouwshift door de Vlaamse regering. Om dat doel te halen moet Hoogstraten 252 ha ontharden, daarvan is 28 ha prioritair te herbestemmen naar een zachte bestemming de komende legislatuur.

Het mag duidelijk zijn dat niet natuur (of Natuurpunt) de grootste bedreiging is voor verlies aan landbouwgrond.

Maar Hoogstraten staat niet alleen. De top 10 gemeenten die kampen met de meeste verharding in landbouwgebied bestaat voor de helft uit gemeenten in de Noorderkempen. Zo staat Merksplas op plaats 7 (156 m²) en Rijkevorsel op 10 (125 m²). Voor een regio met veel grondgebonden landbouw is dat toch heel opvallend.

Om deze opgave te bereiken dient (anno 2021) jaarlijks gemiddeld 1m² per Vlaming onthard te worden, terwijl in de praktijk net het omgekeerde gebeurt. Om deze ommekeer in het bodemgebruik te faciliteren, stellen we voor om de volgende vuistregel aan te grijpen in het lokale beleid: 1m² verharden = elders 2m² ontharden.

Jarige burens

Onze burens De Slinger mochten vorig jaar hun 25-jarig bestaan vieren. Toepasselijk vierden ze dit met het ophan-

gen van vlaggetjes aan een slinger. En nu hebben wij ook ons steentje (of beter: slinger) bijgedragen met welgemeende felicitaties aan De Slinger. Met dank aan Ria en Katrien voor het fraaie knutselwerk!

“Vettige zeisers” in vrijwilligerspromofilmje

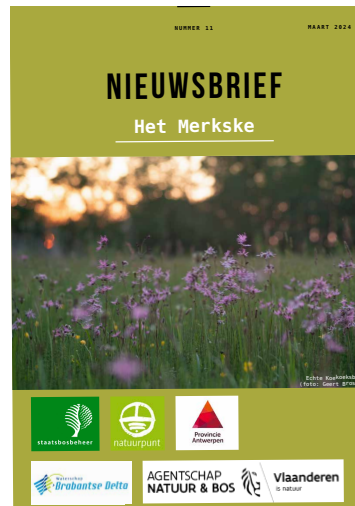
Onze zeisers worden bekend!. Ze mochten figureren in het nieuwe promofilmje van Natuurpunt om het vrijwilligerswerk te promoten. Bekijk het op de (zonet vernieuwde) website van Natuurpunt.

11de nieuwsbrief van Het Merkske

Dankzij de goede samenwerking van de partners (Waterschap Brabantse Delta, provincie Antwerpen, Staatsbosbeheer, Natuurpunt Markvallei, Agentschap voor Natuur en

Bos) wordt de evolutie van de biodiversiteit in de Vallei van het Merkske minutieus opgevolgd.

De resultaten worden elk jaar weer gepubliceerd in een lijvige nieuwsbrief die nu aan zijn 11de editie toe is. Het volledige document kan u op onze website lezen, maar verder in dit nummer vindt u alvast het artikel over de bonte vliegenvanger als voorbeeld.

In de nieuwsbrief vindt u verder nog artikels over de boomkikker, dagvlinders, libellen, ongewervelden en nog veel meer!

Joeri Buiten!

Joeri Cortens is bij veel van ons natuurlijk gekend als gepassioneerd lesgever voor allerlei cursussen van Natuurpunt. En regelmatig komt hij ook op televisie en radio leuke weetjes vertellen. Zo komt hij ook elke dinsdag bij Nieuwe Feiten op Radio 1 vertellen over wat er op dat moment te zien is onze natuur. Al deze uitzendingen kan je terugvinden op de website van Natuurpunt, met afleveringen over vogelnestjes, stekelbaarsjes, regenwormen,...

Een aanrader!

Chrypto Chris

Chris De Roover, vrijwilliger van regio Mechels Rivierengebied maakt in zijn vrije tijd graag puzzels. De puzzels die hij voor hun ledentijdschrift gemaakt heeft, wil hij graag delen met andere afdelingen, iets waarin wij natuurlijk wel geïnteresseerd zijn.

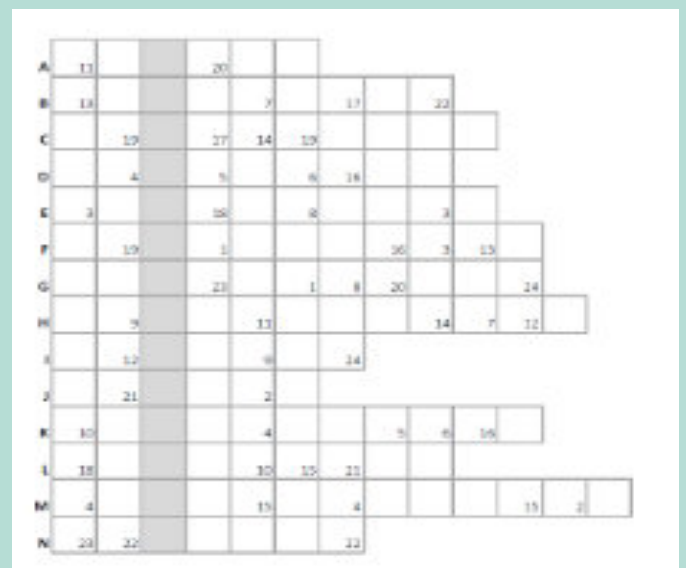
Hieronder vinden jullie zijn nieuwste opgave. Als je de cryptische omschrijvingen gevonden hebt, dan vind je met de eerste letters een natuurelement.

Als je hulp nodig hebt, kan je op pag.25 onderaan alvast enkele hulpletters vinden die je vakjes met de cijfers kan plaatsen.

De volledige oplossing staat op pag. 31, maar niet te snel gaan kijken... Veel succes!

Nog meer speelplezier? www.cryptochris.be

- A. haring, kibbeling, sardine (van ± 15 jaar)
- B. landbouwvoertuig op 8 poten
- C. viskussen
- D. knaagdier in de voorhoede
- E. cabaretpeer
- F. rechtstreekse verbinding
- G. spionagevogel
- H. vetgemest varken
- I. zitmeubel van dennenhout
- J. vlijtig meisje
- K. ambulance op stelten
- L. schildpad, krekel, vos, feniks
- M. de mooiste van de stoet(erij)
- N. rare peulvrucht

Waarnemingen.be in 2023

Waarnemingen.be wordt beheerd door Natuurpunt Studie. Samen met het ontwikkelteam van Observation International sleutelen ze dagelijks aan de website en apps zoals ObsIdentify om het melden en beheren van natuurwaarnemingen zo makkelijk mogelijk te maken. Waarnemingen.be telt intussen al meer dan 80.000 actieve gebruikers van Waarnemingen.be en ObsIdentify. In 2023 bereikten ze samen de kaap van 70 miljoen waarnemingen en meer dan 23 miljoen foto's! Hiermee is Waarnemingen.be veruit de grootste natuurdatabank van het land.

Soort	# waarnemingen	Ranking	Soort	# waarnemingen
Houtduif	100149	11	Blauwe Reiger	5175
Roodborst	82455	12	Zwartkop	5075
Koolmees	82344	13	Wilde Eend	5048
Tijtjaf	82336	14	Grote Bonte Specht	5024
Mereel	81590	15	Atalanta	4882
Vink	80529	16	Ekster	4290
Buizerd	74718	17	Klein koolwitje	4210
Winterkoning	61442	18	Kauw	4187
Zwarte Kraai	59772	19	Huismus	4059
Pimpelmees	59471	20	Torenvalk	3998

Wat is de meest ingevoerde soort van het afgelopen jaar? Bij het 10-jarige bestaan van Waarnemingen.be in 2018 kwam buizerd als overduidelijke winnaar uit de bus. Voor veel mensen bleek deze algemene roofvogel immers 'de meest gewone soort die toch de moeite was om in te voeren'. Inmiddels hebben we echter ObsIdentify en succesvolle publiekscampagnes zoals de Insectenzomer of de Digitale Paddenstoelenpluk. De resultaten voor 2023 kan je hieronder bekijken!

Zoals je kan zien heeft buizerd dit jaar het kroontje mogen doorgeven aan de alomtegenwoordige houtduif. Deze laatste wist in niet minder dan 11 maanden een plaatsje in de top 10 te verzegelen! Hoewel de top 10 nog altijd gedomineerd blijft door vogels, zien we ook veel insecten en paddenstoelen de ranglijst insluipen. Zo is plaats 15 en 17 weggeleid voor dagvlinders zoals atalanta en het klein koolwitje. Op een respectabele 65ste plaats treffen we met de gewone zwavelkop dan weer de eerste zwam aan. Dat is indrukwekkend omdat dit vooral soorten zijn die in tegenstelling tot vele vogels maar in een beperkte periode van het jaar te zien zijn.

De waarnemingen die we binnenkrijgen lijken dus een betere representatie te zijn van wat waarnemers effectief zien, en minder een representatie te zijn van het meldgedrag van de waarnemer. Kortom, waarnemingen.be is ondertussen meer opgeschoven naar een situatie waarbij de echt talrijkste soorten, ook meest talrijk worden ingevoerd!

Als je het nog niet kent: download zeker de app ObsIdentify en herken de natuur in één klik!

Bedankt om ook jouw waarnemingen te delen!

Leys IJzerwerken is uw partner voor kwalitatieve metaalbewerking: deuren, ramen, oranjeriën, trappen, poorten, hekwerken, kleinschalige constructie-elementen en allerhande exclusief maatwerk in staal en andere metalen zoals RVS, aluminium, cortenstaal.

We staan garant voor een planmatige werkvoorbereiding, service van de bovenste plank en werken uitsluitend met degelijke materialen om een correct geassembleerd eindproduct te leveren.

We schakelen graag onze expertise in om u advies te verlenen bij de ontwikkeling van uw project.

Leys IJzerwerken staat voor: vakmanschap, meer dan 20 jaar ervaring en betrouwbaarheid.

Veilingstraat 25 – 2320 Hoogstraten

Tel/fax +32 3 336 88 77 | GSM ED +32 497 68 09 74

www.leysijzerwerken.be | info@leysijzerwerken.be

Enkel op afspraak

**GEBROEDERS
GEENS**

POWERFULL INNOVATIONS

ROLLMOPS & KNIKMOPS

*Compacte, multifunctionele transport-
machines en knikladers volledig gemaakt
in Hoogstraten.*

Gebroeders Geens nv
Hinnenboomstraat 5
2320 Hoogstraten

www.knikmops.be

Open brief

Hartenkreet van een Natuurpunt-vrijwilliger

Naar aanleiding van de recente negatieve berichten rond natuurbescherming kroop onze voorzitter Bart Royens in de pen. Deze brief verscheen eerder in allerlei media, en wij willen hem u ook niet onthouden.

“Ze groeien niet aan de bomen: de werkers van de toegevoegde uren”... “Ze groeien niet aan de bomen; ze wonen in onze straat. Maar als het wintert en de haren wit, trekken rimpels als vraagtekens tussen de ogen. Want stilaan groeit het besef dat mogelijk een laatste generatie begonnen is aan wat de ruggengraat is van een land, een stad, een straat: het verenigingsleven en haar vrijwilligers.”

Dit gedicht van Ina Stabergh, stadsdichter Diest, dat een ode brengt aan de Vlaamse vrijwilliger, raakt een gevoelig punt. Vrijwilligerswerk wordt steeds zeldzamer. Hoewel vergrijzing van de samenleving ook bij onze burgerbeweging een aandachtspunt is, gaat de bezorgdheid van de slotzin voor mijn organisatie niet op. Onze manier van werken lijkt immers aan te slaan. Meer dan 130.000 gezinnen zijn lid van Natuurpunt en we blijven groeien.

Toch verschijnen er de laatste maanden verschillende aanvallen die vrijwilligerswerk voor natuur op alle mogelijke manieren proberen te kortwieken. Zo zou Natuurpunt te groot en te machtig zijn geworden. Of concurreren we rechtstreeks om schaarse (sic) landbouwgrond in te palmen. In de nasleep van het boerenprotest vinden sommige politieke partijen en conservatieve landbouworganisaties het zelfs nodig om met de voeten vooruit ons verdacht te maken. Intimidatie door opgehitste boeren en lokale politieke hoek zijn geen uitzonderingen meer.

Uniek in de wereld

Deze ongefundeerde aanvallen hakken er hard in bij de tienduizenden vrijwilligers die zich elke dag onbetaald inzetten voor meer en betere natuur in Vlaanderen. Wij zijn immers het kloppende hart van onze organisatie. Nergens ter wereld zijn de burgers met een hart voor de natuur sterker verenigd dan in Vlaanderen. We beheren vrijwillig meer dan 28.000 hectare Vlaamse natuur in meer dan 500 verschillende natuurgebieden. Uniek aan ons model, zelfs wereldwijd, is dat vrijwilligers het initiatief nemen. We zorgen voor aankoop, beheer en openstelling van natuurgebieden. We doen aan wetenschappelijk studiewerk en gaan in gesprek met beleidsmakers. Zo lopen er momenteel 48.000 mannen en vrou-

wen actief rond die kinderen kennis laten maken met de natuur, wandelpaden aanleggen in natuurgebieden en geld in het laatje brengen met het organiseren van spaghettidagen. Samen goed voor 2 miljoen uur vrijwilligerswerk in 2022. Zonder uitzondering doen al die mensen dit uit maatschappelijke betrokkenheid en idealisme. We vormen een gemeenschap met burens, boeren en dorpsgenoten, brengen mensen bijeen en gaan in tegen de dreigende verzuring in Vlaanderen.

Publiek geld voor publieke doelen

Is Natuurpunt echt te groot aan het worden? Ik betwijfel het. Als we echt macht hadden, dan stond de natuur er beter voor. Ik nodig iedereen uit om zich de vraag te stellen of de 2% van Vlaanderen die door Natuurpunt als Natuurreservaat wordt beschermd en voor het publiek opengesteld wordt, eerder te veel dan wel te weinig is. Wie in de maatschappij is er trouwens zo zot en in staat om beleefbare natuur voor iedereen te realiseren met minstens 30% eigen financiële middelen en een indrukwekkende, belangeloze inzet van duizenden vrijwilligers? Natuurpunt kan daarbij, gelukkig, beroep doen op fikse subsidie van de overheid.

We kiezen daarnaast bewust voor een sterk model van samenwerken. Zo werken we voor het beheer van natuurgebieden samen met meer dan 550 landbouwers. Zij mogen de grond, grasland, gratis gebruiken, op voorwaarde dat ze instemmen met een natuurvriendelijk beheer: nulbemesting, geen pesticiden en maaien van het hooi op het juiste tijdstip zodat insecten, broedvogels en planten alle kansen krijgen. Dit gaat om meer dan 5000 ha in Vlaanderen. We zien onze natuurgebieden graag ten goede komen aan de hele maatschappij. Ook aan de landbouwers die in onze gebieden actief zijn.

Fier om Natuurpunter te zijn

Ik schrijf deze brief namens iedereen die op publieke fora direct of indirect met pek en veren te kijk wordt gezet. Wij pikken niet langer dat de landbouwlobby en de daaraan verbonden politici het boerenprotest op ons richten. Ze spelen landbouw en natuur tegen elkaar uit als bliksemafleider. Daarmee laten ze én de bevolking én de boeren stikken. We hebben immers allemaal recht op een gezonde bodem, propere lucht en zuiver water. Wie in een land met de slechtste staat van de natuur, milieu en- natuurmaatregelen probeert af te zwakken, leidt de aandacht enkel af van de essentie. Een falend landbouwbeleid waar vooral de boer de dupe van is en rijke agrireuzen van profiteren. Ondanks alles doen wij koppig voort. Want hoop drijft ons in de overtuiging dat onze kinderen en kleinkinderen ons ooit dankbaar zullen zijn voor hun speelbos, hun kamsalamanders, hun wielewalen en nachtegalen, hun propere beek en al die andere kriebelbeestjes die wachten om ontdekt te worden. Want natuur is niet bedreigend, natuur is broodnodig!

Bart Royens, vrijwilliger Natuurpunt Markvallei, namens alle 180 Natuurpunt-afdelingen en 48.000 Natuurpunt-vrijwilligers

Natuur verdient jouw stem!

Verkiezingen 2024: maak jij de juiste keus op 9 juni?

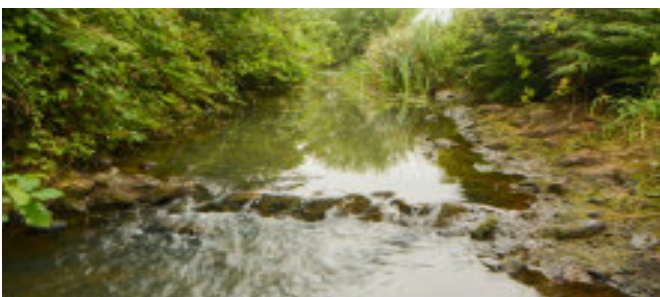

Een artikel over de verkiezingen in het ledenblad van Natuurpunt? Is dat wel nodig? Natuur heeft toch niets met politiek te maken?

Ja en Nee.

Dit jaar moeten we kiezen: van lokaal, over nationaal tot in Europa. Maar we moeten vooral kiezen voor de toekomst. En dat kan niet zonder natuur ook haar plek te geven. Kiezen voor natuurherstel is de slimste en goedkoopste oplossing om de gigantische uitdagingen op vlak van klimaat, biodiversiteit en gezondheid aan te pakken. En de wetenschap is duidelijk, het is nu of nooit.

Natuurpunt is politiek neutraal. Net als de natuur hebben we geen politieke kleur. Maar het beleid is natuurlijk wel belangrijk voor de natuur. Wat er op Europees, Vlaams en gemeentelijk niveau beslist wordt, bepaalt in grote mate de toekomst van onze natuur en biodiversiteit. Net daarom hebben we een sterke beleidsdienst die de belangen van de natuur verdedigt op Vlaams en Europees niveau. En daarom hebben de meeste van onze 180 afdelingen ook een lokale beleidswerking.

Groeske - Wim Verschraegen

Waarom zijn de verkiezingen van 2024 zo belangrijk?

Volgens de wetenschap vormt dit decennium onze laatste kans om de curve om te buigen op vlak van klimaat, biodiversiteit en gezondheid. Als we weten dat de verkiezingen van 2024 het (natuur)beleid zullen bepalen tot 2030, van gemeentelijk tot Europees niveau, dan is het absoluut cruciaal dat we dit jaar stemmen met natuur in het hart.

Kiezen voor natuur in Europa

De grote lijnen voor natuur, klimaat en landbouw worden door Europa uitgezet. Denk maar aan de Europese Natuurherstelwet, de Natura 2000-wetgeving en de kaderrichtlijnen voor water, vogels en habitats. Het is dus van groot belang wie ons vertegenwoordigt in het Europese parlement.

Bovendien stemmen alle Vlamingen op dezelfde Europese lijsten. Dit in tegenstelling tot de Vlaamse verkiezingen, waarbij je enkel op kandidaten uit jouw kiesdistrict kan kiezen. Voor de natuur is het dus van groot belang welke kandidaten van elke partij verkozen raken in het Europese Parlement.

Baarle Brug - Wim Verschraegen

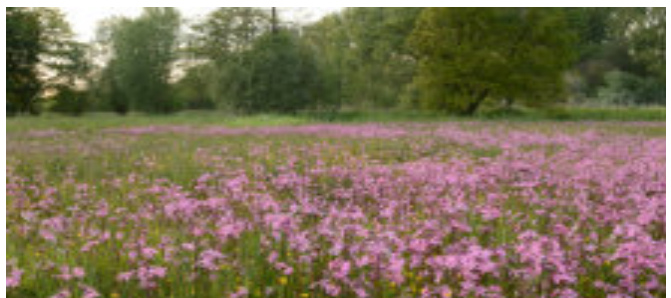
Het lokale bestuur is van grote invloed op de natuur vlak bij huis

Op lokaal niveau zijn de verschillende politieke partijen druk bezig hun verkiezingsprogramma's op te stellen. Zij krijgen daarbij input uit verschillende hoeken, zo ook van Natuurpunt.

Wij maakten een "Memorandum Verkiezingen 2024" dat we bezorgden aan de lokale besturen van de gemeentes Hoogstraten, Rijkevorsel en Baarle Hertog. In dit memorandum benadrukken we nogmaals het belang van natuur, zowel bescherming als uitbreiding.

Onze memoranda vind je terug op onze website: <https://www.natuurpuntmarkvallei.be/over-ons/beleid/>

Heikant - Wim Verschraegen

Het kieskompas

Bij de verkiezingen van 2024 geven we natuurliefhebbers geen stemadvies. Iedereen maakt zijn of haar eigen keuze. Met ons Kieskompas willen we de kiezers wel informeren over hoe de partijen zich positioneren ten opzichte van de natuur. We hebben onze kerneisen voorgelegd aan alle politieke partijen en zij hebben zelf hun hartjes doorgegeven. Die antwoorden geven we weer in een overzichtelijke grafiek. Daarnaast vind je op www.natuurpunt.be/ikkiesnatuur/kieskompas de integrale toelichting van de partijen bij hun scores.

Natuurpunt wijst op vijf noodzakelijke transities om tot een welvarende samenleving te komen in harmonie met natuur en omgeving. Onze kerneisen zijn duidelijk en breed: natuur, zee, water, ruimtelijke ordening, landbouw en klimaat komen aan bod.

NATUUR: Tegen 2030 is natuur beschermd op 30% van het Vlaamse grondgebied en op 10% strikt beschermd.

Binnen de Verenigde Naties en Europa is België overeengekomen om 30% van het land voor te behouden voor natuur (en 10% daarvan strikt te beschermen). Dat is een minimum om het massale verlies aan biodiversiteit af te remmen. Er zijn concrete actieplannen en middelen nodig om die 30% te halen.

ZEE: België bakent een marien reservaat af van 10% van het Belgisch deel van de Noordzee tegen 2030.

Op papier is 30% van ons deel van de Noordzee beschermd natuurgebied, maar in de praktijk wordt heel het zeegebied ernstig verstoord door menselijke activiteit. Als België 10% afbakent als marien reservaat zonder menselijke activiteit, kan het bodem- en waterleven zich daar herstellen.

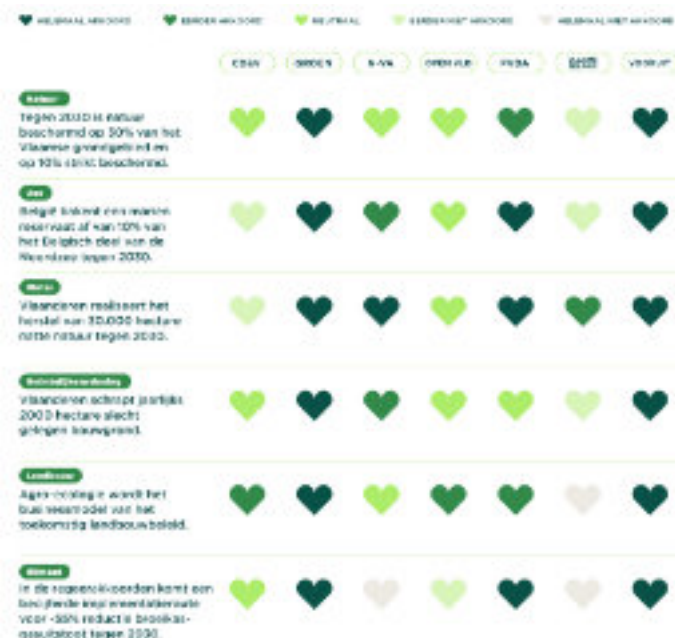
Dit kieskompas toont hoe de Vlaamse politieke partijen zich positioneren tegenover onze kerneisen. Ze hebben hun scores zelf ingevuld.

WATER: Vlaanderen realiseert het herstel van 30.000 hectare natte natuur tegen 2030.

In Vlaanderen is 75% van de natte natuur ("wetlands") verdwenen sinds 1950. Gelukkig kunnen we nog 147.000 hectare herstellen, waarvan we 30.000 willen herstellen tegen 2030. Herstelde valleien met meer overstroombare natuur kunnen water opvangen en vasthouden en ons zo beschermen tegen droogte en overstromingen.

RUIMTELIJKE ORDENING: Vlaanderen schrapt jaarlijks 2000 hectare slecht gelegen bouwgrond.

Elke dag verdwijnt 3,5 hectare open ruimte onder het beton en we staan nu al in de top drie van meest verharde oppervlakten van Europa. De opgave: 2.000 hectare slecht gelegen bouwgrond per jaar schrappen, vooral in overstromings- en waardevol natuurgebied. Daarnaast: voor elke 1m² verharding moeten we 2m² ontharden.

LANDBOUW: Agro-ecologie wordt het businessmodel van het toekomstige landbouwbeleid.

Er is nood aan een nieuw, toekomstgericht landbouwbeleid dat landbouwers duurzaam en rendabel laat boeren binnen de draagkracht van het milieu. Met een kleinere veestapel en subsidies voor agro-ecologische landbouw kunnen we de omgake maken en onze omgeving beschermen.

KLIMAAT: In de regeerakkoorden komt een becijferde implementatieroute voor -55% reductie broeikasgasuitstoot tegen 2030.

De federale staat en het Vlaams gewest werden veroordeeld voor nalatig klimaatbeleid. Het Hof van Beroep legde een verplichte broeikasgasreductie van 55% tegen 2030 op (t.o.v. 1990). De regeerakkoorden moeten concrete plannen en budgetten bevatten om dat doel te halen.

Het memorandum van Natuurpunt nationaal vind je hier: <https://www.natuurpunt.be/projecten/standpunt-verkiezingen-2024>. Alle verkiezingsinformatie van Natuurpunt staat gebundeld op de pagina "Ik kies natuur". <https://www.natuurpunt.be/ikkiesnatuur>

De natuur heeft jouw stem nodig!

10% korting

op alle wandelschoenen van Lowa en Regatta en op de wandelkousen van Bridgedale
op vertoon van uw lidkaart van natuurpunt.

FRAMANDI

Schoenen - Lederwaren

Vrijheid 71 & 83, Hoogstraten, 03 314 11 84

Wortelse Tuinstraten

Tuinstraten zijn straten waar burensamen aan de slag gaan om het straatbeeld te vergroenen en verblauwen. Denk aan geveltuinen aanleggen, voortuinen ontharden, plantvakken opfleuren, bomen planten, regenwatertonnen plaatsen... Ze doen dit niet alleen. Geselecteerde straten krijgen begeleiding en ondersteuning (advies groenexpert, gratis compost, gratis plantpakket, buurtfeest...). Het project is een samenwerking tussen IOK, Commons Lab, de Kempense gemeenten en partnerorganisaties.

Zo, dat was het formele gedeelte. In Wortel zitten de bewoners niet stil en zijn er ondertussen twee straten die zijn uitgekozen voor dit project, namelijk de Grote Plaats en Roostmans. Wat schitterend is want deze straten liggen in de potentiële groene corridors die de Kolonie en Markvallei met elkaar kunnen verbinden.

Als natuurorganisatie kan Natuurpunt dergelijke projecten alleen maar toejuichen. Ik zet me via mijn job als coördinator van ons bezoekerscentrum alvast in voor onze natuur via onze natuurgebieden en de vrijwilligerswerking.

Maar de Vlaamse tuin kan ook zijn bijdrage leveren rond biodiversiteit en mentale gezondheid. Als we over deze tuinen spreken denken we vooral aan het stuk achter de façade(steen). Laat ons eens nadenken over de inrichting bij de straat. Waar aan de achterkant een weelde aan schutting heerst, ligt er bij de straat vaak meer ruimte tot verbinding. Deze verbinding is juist de kracht van het project Tuinstraten. Het gaat niet enkel over de groene ruimte, het is eigenlijk nog belangrijker om burensamen met elkaar te verbinden.

Ja, deze groene jongen heeft het project ingediend bij IOK wat de perceptie met zich meebracht dat “dieje grune hier alles wil veranderen”. Dergelijke reacties mogen we jammer genoeg vaak aanhoren. Gelukkig heb ik me voorgenomen om maximaal 2 negatieve zinnen te gebruiken in dit artikel. Bij deze zijn we daar al vanaf! Mijn belangrijkste motivatie om onze straat op te geven was eigenlijk om mensen bij elkaar te brengen. Ik ondermijn de buurtdrinkgelegenheden niet want dat is zeer gezellig, maar praten over een echt project lijkt me toch sterker om elkaar te leren kennen. Ik weet nu ongeveer wie welke job doet, hoeveel kinderen die heeft en alle namen (al moet ik voorzichtig zijn met die uitspraak), maar weten wie welke talenten heeft is toch stiekem boeiender.

Voor het belang van het project moet je er steeds op letten

dat het breed gedragen wordt. Hiervoor kunnen we op de steun van Joke Flour rekenen van Commons Lab. Samen met haar en enkele burensamen die ik het best kende, organiseerden we een eerste brainstormsessie na een avondwandeling doorheen de straat. Hier was ruimte voor de wildste ideeën, maar even goed de bekommernissen. Ik had schrik dat er veel éénrichtingsverkeer zou zijn omdat ik initiatiefnemer ben. Heerlijk was het dat het een actieve avond was waar iedereen de mond open trok. De aanzet was gebeurd.

Het werd wel duidelijk dat we gans de straat zo snel mogelijk wilden betrekken. Daarom organiseerden we in december een tweede avond in café de Nieuwe Buiten. We deelden hiervoor flyers uit aan iedereen en de opkomst was al groter dan bij de eerste sessie. Weet je de negatieve zin van enkele alinea's terug nog? Deze avond gebruikte ik om dit bij de aanwezigen te benoemen samen met benadrukken dat niemand iets gaat opleggen, dat het een gezamenlijk iets is. Een opluchting voor mij, duiding voor een ander die het ook weer kan duiden bij de afwezigen. Met elkaar praten blijkt dus toch beter te zijn dan klavierwerk.

Het was een mooie mix van enthousiastelingen en sceptici waar na enkele constructieve discussies geweldige ideeën naar boven kwamen. We leerden bij welk nut bermbeheer kan hebben, plaatsen om bomen te planten werden aangevuld, bloembollen werden bijna nog besteld (maar het was te laat), onthardingsmogelijkheden werden bekeken en uit dat laatste kwam een ontzettend sterk idee dat de straat groener kan maken en dat een positieve impact heeft op de mobiliteit door parkeerplekken op de baan te creëren met bloembakken en zo de huidige parkeerplekken ontharden. Win-win.

Nu is het tijd om de zaken concreet te maken. De volgende stap is om op een plan alles te noteren en vervolgens zien

wie, wanneer en hoe we dit gaan aanpakken. Vanuit het stadhuis horen we positieve signalen over budget voor de herinrichting van kruispunten wat geweldig is aangezien dat grote oppervlakken zijn met veel potentieel en de titel ‘Tuinstraat’ an sich geen grote pot geld met zich meebrengt. Genoeg geschreven dus, nu aan de slag. Nog een quote om mee te eindigen:

“Toen de wilg nog bij het kapelleke stond was het toch gezelliger en zat er vaker volk”

De visualisatie is een grootse droombeeld en niet de feitelijke plannen.

Auteur: Stef Kustermans

Kerkhof, Wortel-Kolonie - Wim Verschraegen
Grote zilverreiger, Merkske - Wim Verschraegen
Moskapsels, Wortel-Kolonie - Wim Verschraegen
Kwel, Merkske - Wim Verschraegen
Torenvalk, Merkske - Drej Oomen
Grauwe Ganzen, Merkske - Herman Mertens
Zonsondergang, Ruitervelden - Dominiek Beerens
Ree, Den Rooy - Drej Oomen

Bonte vliegenvanger en Zwarte mees

In Wortel-Kolonie

De oplettende wandelaar zal al wel opgemerkt hebben dat er in Wortel-Kolonie erg veel nestkasten hangen. Over een oppervlakte van ongeveer 300 ha bos hangen meer dan 450 genummerde nestkasten voor mezen. Deze nestkasten hangen hier al van voor de eeuwwisseling en kaderen uit een voormalig ringonderzoek dat werd uitgevoerd door wijlen Ludo Berckvens. Jaarlijks werden alle kasten diverse keren gecontroleerd, waarbij genoteerd werd welke nestkast door welke soort bezet was. Later op het seizoen werden alle pullus geringsd.

De kasten zijn allen vrij laag aan de boom opgehangen (ongeveer op borsthoogte) zodat deze makkelijk te controleren (en te reinigen) zijn.

Na het overlijden van Ludo zijn enkele van zijn 'helpers', waaronder Jos Peeters verder gegaan met het onderzoek maar is het effectieve ringen gestopt. Sinds 2000 worden de verzamelde gegevens aan de beheerder van de bossen bezorgd (Agentschap voor Natuur en Bos). We beschikken intussen een mooie tijdreeks van de kleine holenbroeders (die goed gebruik maken van kunstmatige holtes) in de bossen van Wortel-Kolonie.

In dit artikel bespreken we 2 broedvogels. De bonte vliegenvanger, *Ficedula hypoleuca*, is een soort die sinds 2000 duidelijk in de lift zit en het erg goed doet en de zwarte mees, *Parus ater*, die we intussen als broedvogel kwijt zijn geraakt.

Het merendeel van de nestkasten wordt jaarlijks in bezit genomen door koolmezen en pimpelmezen. De aantallen van deze 2 algemene soorten schommelen sterk door de jaren heen. Zo was het maximaal getelde broedende paartjes koolmees sinds 2019 252 (in 2019) en het laagste aantal 145 (in 2020), bij pimpelmees was het maximum aantal paartjes 67 (in 2023) en het laagste aantal 5 (in 2020).

Om te voorkomen dat alle nestkasten bezet worden door kool- of pimpelmees wordt de vliegopening van een deel van de kasten afgesloten met een kurken stop. Deze kurk wordt verwijderd vanaf half april wanneer de eerste bonte vliegenvangers terug in het broedgebied arriveren.

De landelijke gegevens die gebruikt zijn voor dit artikel hebben betrekking op Nederland en zijn afkomstig van Sovon. Bij het schrijven van dit artikel loopt het Vlaamse atlasproject ten einde maar zijn de gegevens nog niet verwerkt. Dat verklaart deze Nederlandse 'bril'.

Bonte vliegenvanger

De bonte vliegenvanger is een lange afstandstrekker. De winterverblijven liggen in tropisch West-Afrika, ten zuiden van de Sahel. De zangvogels keren bij ons terug vanaf half april en de eerste dieren vertrekken al terug naar het zuiden vanaf eind juli, de laatste exemplaren verlaten ons land begin oktober.

Bonte vliegenvanger - Marc Sloommaekers

Het is een vrij algemene broedvogel die voornamelijk te vinden is op de binnenlandse zandgronden (Kempen, Veluwe, Drenthe, ...) Ze hebben een duidelijke voorkeur voor structuurrijk (loof)bos maar komen ook in andere biotopen voor zoals parken, halfopen landschappen, ...

Volwassen bonte vliegenvangers eten graag vliegende insecten zoals vliegen, langpootmuggen, vlinders, ... Het voedsel van de jongen bestaat echter bijna uitsluitend uit rupsen van nachtvlinders (vooral rupsen van de kleine wintervlinder).

In Nederland en Vlaanderen kent de soort een grote afhankelijkheid aan nestkasten omdat er in onze bossen toch nog te weinig natuurlijke holtes aanwezig zijn.

Het vrouwtje legt 5 tot 8 blauwe eitjes die ze gedurende 2 weken bebroedt. Na 15-16 dagen verlaten de jongen het nest waarna de ze nog ongeveer een week in de buurt van de ouders blijven. Jaarlijks heeft de soort één legsel.

Landelijk doet de bonte vliegenvanger het goed. Het geschatte aantal broedparen bedroeg rond 1998-2000 in Nederland 14000 tot 18000, voor de perioden 2018-2020 werd de populatie op 21000 tot 26000 broedparen geschat.

Deze positieve trend zien we ook terug in Wortel-Kolonie. In de periode 2000 – 2004 lag het aantal bezette nestkasten steeds onder de 10, daarna zijn de aantallen beginnen te stijgen en werden meermaals meer dan 20 bezette nestkasten geteld. Jammer genoeg ontbreken de gegevens van 2011 en

2012 want in 2013 was het aantal broedparen sterk gestegen tot 60 exemplaren. Het gemiddelde aantal bezette nesten sinds 2013 bedraagt 55 waarbij het aantal nooit meer onder de 40 broedparen is gezakt. 2021 en 2023 zijn de topjaren met respectievelijk 73 en 77 broedparen.

De nestgrootte blijft door de jaren heen vrij stabiel met een gemiddelde van 5,9 pullus per jaar. In 2002 werd een gemiddelde nestgrootte van 7 geteld maar dit geeft een vertekend beeld aangezien er toen maar 1 nestkast bezet was. Deze

nestgrootte is vergelijkbaar met wat er beschreven wordt in de literatuur.

Het is duidelijk dat de soort het landelijk erg goed doet en de trend van de bonte vliegenvanger in Wortel-Kolonie sluit hier bij aan. Deze landelijk trend verklaart slechts ten dele de zeer sterke stijging van de soort in Wortel Kolonie.

De landelijke trend geeft een stijging van het aantal broedparen van 40 tot 50%.

Als we het gemiddelde nemen van de broedparen in Wortel-Kolonie voor de periode 2000-2005 komen we op een gemiddelde van 5,4 koppels per jaar. Als we hetzelfde doen met periode 2019-2023 komen we op een gemiddelde van 62 koppels per jaar. Dit is vermenigvuldiging van de aantallen met ongeveer 11,5 (+1148 %) voor een korte periode van 20 jaar.

Er is dus meer aan de hand dan de landelijke trend om deze

aantallen te verklaren. Het aantal nestkasten dat op terrein aanwezig is, is ongeveer gelijk gebleven en kan de hogere aantallen niet verklaren.

De belangrijkste reden die aangehaald kan worden is een veranderd bosbeheer waarbij de gesloten naaldbossen omgevormd worden naar meer open, structuurrijkere gemengde bossen. Dit aangepaste beheer is ingezet in de jaren '90 en de effecten worden pas enkele decennia later duidelijk. Intussen bestaat het merendeel van de bossen uit een open boomlaag met naaldhout (hoofdzakelijk grove den) maar is er een stevige onderetage aanwezig met (als voornaamste) struiken en loofboomsoorten zomereik (waardplant voor kleine wintervlinder), ruwe berk, lijsterbes en spork.

Verder zijn de meeste invasieve exoten uit het bos verwijderd zodat er meer ruimte is gekomen voor inheemse soorten. Op inheemse boom- en struiksoorten komen meer insectensoorten voor en de aantallen (biomassa aan) ongewervelden is ook groter. Voor de bonte vliegenvangers betekent dit een verhoogd voedselaanbod voor de volwassen en jonge vogels.

Ook is er sterk gewerkt aan de realisatie van bosranden en kleine open plekken in het bos, dit zijn plaatsen waar bonte vliegenvangers graag foerageren.

Als laatste geven we mee dat de bossen ouder zijn geworden. Dit heeft gezorgd voor meer structuur maar ook voor de aanwezigheid van een groter aandeel dood hout (zowel staand als liggend). Het is dus aannemelijk dat het aangepaste bosbeheer (deels) gezorgd heeft voor de zeer sterke toename van bonte vliegenvanger in Wortel-Kolonie.

Zwarte mees

De bij ons broedende zwarte mezen zijn standvogels. In de winter worden deze aangevuld door een vrij laag aantal overwinteraars. In sommige jaren vinden er invasies plaats van (noord)oostelijke vogels en dan kan het aantal overwinterende mezen groot zijn.

Het zijn vogels van naaldbossen met een voorkeur voor vrij monotone bossen met spar en/of grove den op de binnelandse zandgronden. De soort is veel schaarser in de naaldbossen langs de kust.

Zwarte mezen leven voornamelijk van kleine ongewervelden, in de winter aangevuld met wat plantaardig materiaal zoals zaden van naaldbomen, elzen en berken. Het voedsel voor de jongen bestaat uitsluitend uit kleine ongewervelden.

Zwarte mees - Hugo Wilcox

ASB

STUDIEBUREAU BOUWKUNDE

Minderhoutdorp 4 - 2322 Minderhout
03 - 314 41 15
www.tuinmachinesstoffels.be

Uwadviseur voor kredieten
& verzekeringen zowel voor
particulieren als KMO's

bevoegde partner
van

Van Huffel Verzekeringen NV
Vrijheid 74
2320 Hoogstraten
03/314.46.10
vanhuffel@dvv.be
www.van-huffel.be

FSMA-14583 A

Doede gratis
check-up
online

Paul van Huffel

**Carolinestraat 11
2322 Minderhout
Tel. : 0475/66.92.77 Paul
Email : info@love2heal.be**

Zwarte mezen zijn holenbroeders die graag gebruik maken van nestkasten.

Vanaf half april begint het broedseizoen. Een nestje bestaat gemiddeld uit 8 à 9 eitjes dat 14 tot 15 dagen door het wijfje bebroed wordt, na 16 tot 19 dagen vliegen de jongen uit. Zoals diverse andere mezensoorten kan de zwarte mees meerdere legfels per jaar produceren, 2 tot 3 is standaard.

In het verleden heeft de soort sterk geprofiteerd van het ‘rendabel’ maken van de ‘woeste gronden’. Heidegebieden werden (waar mogelijk) omgevormd tot agrarisch gebied of (meestal) naar naaldbos. Dit is ook, vanaf de oprichting in 1822, in Wortel-Kolonie het geval geweest. Deze jonge naaldbossen waren het ideale leefgebied voor de soort.

Vanaf ongeveer 1985 zijn de aantallen beginnen af nemen. Deze afname kwam in een versnelling halverwege de jaren 2000. Ten opzichte van de jaren 50 lijkt de populatie te zijn gehalveerd. Het verspreidingsgebied van de soort blijft, tot op heden, redelijk stabiel ondanks de lagere dichtheden.

De laatste 10 jaar gaat de soort met meer dan 5% per jaar achteruit. Voor de perioden 2018-2020 werd de populatie op 14000 tot 18000 broedparen geschat.

De zwarte mees is intussen als (jaarlijkse) broedvogel uit Wortel-Kolonie verdwenen. Hiermee volgt de soort ook hier de landelijke trend. Deze trend wordt hier mogelijk versterkt door het gevoerde beheer.

Waar de bonte vliegenvanger duidelijk blijkt te profiteren van een omvormingsbeheer van monotoon naaldbos naar een gemengd bos met veel structuur pakt dit voor de zwarte mees veel minder gunstig uit. Aangezien zwarte mezen een voorkeur lijken te hebben voor relatief jonge naaldbossen is ook het ouder worden van de bossen op zich al een probleem.

Onderstaande grafiek geeft de trend in Wortel-Kolonie weer. Gegevens van de periode 2011-2016 ontbreken waardoor deze jaren niet in de grafiek opgenomen zijn.

Volgens Sovon is de (landelijke) neerwaartse trend van zwarte mees niet enkel te verklaren door het verlies aan habitat maar is er meer aan de hand. In het verleden werd de afname van diverse vogelsoorten in verband gebracht met de afname van

ongewervelden in bossen als gevolg van zure regen. Door verzuring is er niet genoeg kalk in het systeem aanwezig voor de aanmaak van chitine pantsers bij ongewervelden. Als vogels te weinig kalk binnen krijgen kan dit ook gevolgen hebben voor de dikte van de eischaal en de sterkte van de botten bij de pullus.

De problematiek van verzuring is nu weer actueel. Als we zwarte mees willen helpen dan zal ook de milieukwaliteit van naaldbossen verbeterd moeten worden. Dit kan/moet door het aanpakken van de oorzaken van de huidige verzuring. Op deze manier kan er gewerkt worden aan de verbetering van de verstoorde mineralenbalans.

Natuurlijk is het behoud van ‘eilanden’ monotoon naaldbos ook erg belangrijk om de soort een duurzame toekomst te kunnen garanderen.

In Wortel-Kolonie werd er een gemiddelde nestgrootte van 7,6 geteld wat lager is dan een legselgrote van 8 à 9 zoals in de literatuur te lezen is.

Conclusie

Het uitzicht van de bossen in Wortel-Kolonie is de laatste decennia ingrijpend veranderd. Er is een duidelijke ontwikkeling richting een meer gevarieerd bostype met meer inheemse boomsoorten, oudere bomen, meer structuurvariatie, meer bosranden en meer (staand en liggend) dood hout. Inventarisaties leren ons dat er veel soorten profiteren van dit veranderd bosbeheer.

Natuurlijk gaan beheerkeuzes gepaard met verliezers. Niet alle soorten voelen zich thuis in een gemengd bos. Als beheerder moeten we ons daar altijd goed bewust van zijn.

Om dit te illustreren heb ik in dit artikel voor 2 broedvogels gekozen. Door gebruik te maken van een langlopend monitoringsproject hebben we een set gegevens verkregen die goed met elkaar te vergelijken zijn. De populatietrends die deze soorten laten zien zijn minstens gedeeltelijk door het gevoerde beheer te verklaren. Als ‘geluksvogel’ kwam de bonte vliegenvanger uit de bus en als ‘pechvogel’ de zwarte mees.

Tekst: Bart Hoeymans (Boswachter Natuur en Bos)

Bronnen:

- www.sovon.nl
- www.vogelbescherming.nl
- Kwak, R., van Beusekom, R., Foppen, R., Louwe Kooijmans, J & de Pater, K. (Vogelbescherming Nederland). 2018. Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Handboek Vogels van Nederland, Luc Hoogenstein, Ger Meesters, ISBN 978 90 5011 270 3, KNNV Uitgeverij.
- VERMEERSCH G., ANSELIN A., DEVOS K., HERREMANS M., STEVENS J., GABRIËLS J. & VAN DER KRIEKEN B., 2004. Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. Mededelingen van het Instituut voor natuurbehoud.

Nieuwjaarswandeling

Nieuwjaarsreceptie

Tussen gras en glas in Zondereigen

Film-avond: sur le champs

De voorbije maanden in beeld

Cursus Beleid

Kerststand bemannen

Een EU-delegatie op bezoek

Vogels spotten met de cursisten Natuurgids

Cursus Natuurgids

Lezing van Guy Meeusen over Meerle

Paddenoverzet - plaatsen van schermen

Lezing van Bart en Wim over libellen en vlinders

wandelen, natuurbeheer, genieten,...

Patrick Van Gompel: lezing "Nou en"

Tussen gras en glas in St-Jozef

Een boom planten ter ere van Jos Sniijders

OPROEP

Leuke foto's van activiteiten in onze afdeling mogen doorgestuurd worden naar verschraegen.wim@telenet.be.

Foto's verschijnen op zowel onze site als op de facebookpagina van Natuurpunt Markvallei. En misschien ook in deze overzichtsrubriek!

Expeditie Natuurpunt

OP AVONTUUR VOOR MEER NATUUR

Jaarlijks organiseert Natuurpunt 'Expeditie Natuurpunt', een tweedaagse avontuurlijke tocht door Vlaamse natuurgebieden, met als doel geld in te zamelen voor de aankoop en het herstel van het favoriete natuurgebied van de deelnemers. Op 29 en 30 juni zetten weer twee teams zich in voor onze natuurgebieden in de Markvallei. Twee dagen lang, al wandelend, fietsend of kanoënd. Een fantastisch avontuur dat iedereen mag steunen. Elke steun is welkom, hoe klein ook. Voor giften groter dan 40 euro krijg je, indien gewenst, een fiscaal attest. Via de qr codes kan je eenvoudig een gift doen, of je kan natuurlijk ook deelnemen aan een van de activiteiten.

De Rooye Farmavinken

Wij zijn enthousiaste, farmaceutische collega's (met partner) die de wonderde wereld van de biowetenschappen vertalen in medicatie voor talloze patiënten. Toevallig hebben we ook een hart voor de natuur en wandelen we dit jaar mee in Expeditie Natuurpunt ten voordele van Natuurpunt Markvallei.

Willen jullie ons hierbij helpen? Joepie!

De Rooye Laarsjes

"Als jonge enthousiastelingen nemen wij, Marc, Geert, Jo en Guy, voor de eerste keer deel aan expeditie Natuurpunt. Wij gaan de Maasroute bedwingen! Het door ons ingezamelde geld dragen we graag over aan Natuurpunt Markvallei (Den Rooy en het pas aangekochte 'de Laars' bij de Halsche Beemden) om hun aankopen en projecten mee te ondersteunen! Mogen wij ook op jullie steun rekenen?"

zo
12
mei

Ochtendwandeling met brunch

Wat is er heerlijker dan na een goeie ochtendwandeling de voetjes onder tafel te kunnen schuiven en te genieten van allerlei lekkers? Op 12 mei organiseren we een overheerlijke brunch die je naar keuze kan combineren met een ochtendwandeling. Er is mogelijkheid om te vertrekken om 8u of 9u met een gids, maar je kan natuurlijk ook vrij een wandeling maken. De brunch start om 10.30. Koffie, thee en fruitsap zijn inbegrepen.

Inschrijven via de website: <https://www.natuurpunt.be/agenda> of de qr code hiernaast.

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // brunch 10.30u - 13u // 25€ - <12j: 15€

ma
20
mei

Pannenkoeken

Op Pinkstermaandag wordt in Wortel-Kolonie een rommelmarkt georganiseerd. Wij maken van de gelegenheid gebruik om jullie overheerlijke pannenkoeken aan te bieden. De opbrengst gaat volledig naar de Expeditie. Kom flaneren tussen de honderden kraampjes op deze rommelmarkt, spring even binnen in ons bezoekerscentrum De Klapekster en proef onze lekkere pannenkoeken. Een wandeling in de vallei van het Merkske vormt wellicht de ideale combinatie om er een heerlijk dagje uit van te maken.

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // vanaf 11.00u

10 om te zien

Vragen en antwoorden naar aanleiding van de recente gebeurtenissen

Na de hevige boerenprotesten en de politieke beslissingen die in het verlengde daarvan genomen werden, in het nadeel van natuur en milieu zijn er veel vragen gerezen. Allerhande teksten verschenen in verschillende media, de ene met al wat meer waarheid dan de andere. Om het bos door de bomen nog te zien (want natuur blijft belangrijk), bundelen we hier graag toch nog enkele onderwerpen in de vorm van een Q&A.

Krijgt Natuurpunt 90% subsidies op zijn aankopen?

Als Natuurpunt grond aankoopt voor 1 euro per vierkante meter ontvangt het daarvoor inderdaad 90% subsidie. Maar het subsidie-aandeel daalt pijlsnel als de aankoop-prijs per vierkante meter stijgt. In de praktijk kopen we nergens grond aan voor 1 euro per vierkante meter. Betalen we meer dan 5 euro per vierkante meter dan zijn er geen subsidies meer. Voor de Blue Deal en te bebossen gronden gelden uitzonderingen. Dat betekent dat in de praktijk een eigen aandeel van 10 tot 30% nodig is.

Heeft Natuurpunt een monopolie?

Iedereen - ook private spelers - kan natuur aankopen en beheren en daarvoor gebruik maken van Vlaamse subsidies. Sinds 2017 zijn de aankoop- en normvergoedingen voor beheer opengesteld voor alle burgers en organisaties. Daar zijn voorwaarden aan verbonden: je moet er natuurdoelen realiseren en je moet het gebied openstellen voor het publiek. En je moet 10 à 30% zelf financieren. In 2022 investeerde Natuurpunt zelf 6,9 miljoen euro voor de aankoop van 1.005 ha natuur. Over alle jaren heen investeerde Natuurpunt zelf 100 miljoen euro, of 28% van de 358 miljoen euro aan aankopen, met de steun van particulieren, bedrijven en de eigen producten en activiteiten.

Koopt Natuurpunt landbouwgrond?

Nee, de reden ligt voor de hand. Echte landbouwgronden kosten veel meer dan 5 euro per vierkante meter en zijn daarom onbetaalbaar voor onze vereniging. Slechtere, natte stukken worden soms wel aangekocht als ze waardevolle natuur kunnen worden. In ons werkgebied is er in totaal 0,68ha aangekocht dat landbouwgrond was, op een totaal van 6.304ha landbouwareaal.

Kan Natuurpunt elke grond kopen?

Ja, in theorie. Maar niet voor elke grond kunnen we subsidies krijgen...

Met hoeveel boeren werkt Natuurpunt momenteel samen?

We werken momenteel samen met 730 landbouwers. Op het einde van 2023 hadden die 803 overeenkomsten. Dat komt omdat sommige landbouwers meer dan 1 overeenkomst hebben met natuurpunt. Maar niet alle landbouwers werken met Natuurpunt samen via een formele gebruiksovereenkomst, daarom zijn het er in de praktijk beïndrukkend meer.

Hoe wordt de functie van grond in Vlaanderen bepaald?

De functie of bestemming van grond in Vlaanderen werd in 1997 onder de loep genomen en vastgelegd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV). Dat heeft als doel de open ruimte maximaal vrij te houden voor landbouw, natuur en bos. Om dat te bereiken werden doelstellingen over grondgebruik geformuleerd. Vlaanderen moest evolueren naar 750.000 hectare agrarisch gebied, een vermindering van 56.000 hectare tegenover de toestand in 1994. Naar 150.000 hectare natuurgebied, een toename van 38.000 hectare. En naar 53.000 hectare bosgebied, een stijging met 10.000 hectare. De hoeveelheid woongebied mocht ongewijzigd blijven, recreatiegebied en industrie mochten uitbreiden. Die doelstellingen werden onderhandeld door de Vlaamse administratie, landbouw- en natuurorganisaties, en bekrachtigd bij decreet. (Bron: De Standaard 17/2/24)

Hoe kijkt Natuurpunt naar het boerenprotest?

Natuurpunt begrijpt de frustraties die leven bij landbouwers. Decennialang werden ze richting bedrijfsuitbreiding en schaalvergroting geduwd, met de belofte dat dit geen problemen zou opleveren. Hogere leningen werden vlot verleend met grotere schulden tot gevolg. De combinatie met lage prijzen en hogere verwachtingen rond duurzaamheid maakt dat veel landbouwers zich gedwongen voelen steeds grond bij te kopen en uit te breiden om het hoofd boven water te kunnen houden. Zonder de nodige en juiste ondersteuning, zoals onafhankelijke, individuele begeleiding en financiering, leidt dat tot frustraties en onzekerheid.

Komt de voedselzekerheid in het gedrang als we de natuur uitbreiden?

Met 47% van Vlaanderen in landbouwgebruik is dat haast onmogelijk, ook niet als er een paar procenten naar natuur zouden gaan. De druk komt van de intensieve, op export gerichte veeteelt. 75% van het landbouwareaal wordt gebruikt om veevoer zoals gras en maïs te telen. Daarbovenop importeren we nog eens dubbel zoveel soja van overzee. Dat alles voor een gigantische veestapel. De helft van het vlees wordt geëxporteerd naar het (verre) buitenland.

En dan was er plaats tekort voor de vele vragen die er nog zijn, maar raadpleeg gerust verschillende interessante bronnen voor meer informatie.

Bij Houtzagerij Van Erck krijgt de boom een nieuw leven als VLOERPLANK.

massief eiken kwaliteitsvloeren

verschillende breedtes en diktes

plaatsing door vakmensen mogelijk

voor doe-het-zelvers uitgebreide leginstructie

scherpe prijzen

rechtstreeks van zagerij naar particulier.

VANBAVELROMMENS
BANK EN VERZEKERINGEN

VERZEKERINGEN
KREDIETEN
SPAREN & BELEGGEN
VASTGOED – IMMO POINT VERHOEVEN

INFO@VANBAVELROMMENS.BE
WWW.VANBAVELROMMENS.BE
03 315 72 54
MEERDORP 21 – 2321 MEER

Weetjes over vogels

Deel 7: ademhaling

Tekst: Jef Leestmans - gebaseerd op het artikel Vogelfysiologie van Geert Creylman en Jef Brandt

In deze reeks van artikelen gaat Jef ons meenemen in de wondere wereld van de vogels. Hij zal het wetenschappelijk artikel over vogelfysiologie hiervoor wat aanpassen naar een iets vlottere tekst zodat iedereen kan meegenieten en wat kennis kan opdoen. Vogels zijn overal te zien, maar dikwijls weten we er echt niet veel over zoals hoe zingen ze, hoe vliegen ze of dromen vogels, waarom vallen ze niet van een tak als ze slapen. In een paar afleveringen gaan we op deze vragen in. In dit nieuwe artikel geven we wat meer info over de spijsvertering van vogels. De foto's van vogels ter illustratie zijn van de hand van Jef Leestmans.

Vogels hebben een bijzonder ontwikkeld en uniek ademhalingsstelsel, de zeer efficiënte zuurstofopname gebeurt door een wisselwerking van de longen met een uitgebreid stelsel van luchtzakken zodanig dat er continu een stroom van zuurstof de longen passeert wat zeer krachtige inspanningen toelaat.

De trachea of luchtpijp is gemiddeld 2.7 maal langer en 1.29 maal breder dan bij zoogdieren, wat resulteert in een 4.5 x grotere tracheale ruimte of in totaal gemiddeld een 4x groter volume dan bij zoogdieren. Dit is één van de factoren voor de relatief lage ademhalingsfrequentie in rust, die 1/3 is van deze bij zoogdieren, maar die frequentie is zeer afhankelijk van het lichaamsgewicht.

Longen: Vogellongen hebben geen lobben en zijn veel compacter dan de longen van zoogdieren met een veel dichtere bloedvatennet wat resulteert in een veel efficiëntere gasuitwisseling.

Vogels hebben geen middenrif maar wel een actievere beweging van de ribben tijdens de ademhaling. Longen kleven a.h.w. aan de ribben en zetten nauwelijks uit, daarvoor dienen de luchtzakken. Er zijn geen longblaasjes zoals bij de zoogdieren, de luchtwegen in de longen vertakken tot een vorm van een intens haarvatennet en door tegenstroom met de bloedcapillairen, die een veel dichtere net

vormen dan bij zoogdieren, gebeurt de zeer efficiënte gasuitwisseling van zuurstof en CO₂. Vogels hebben geen stembanden maar één of meerdere syrinxes (drukventielen in kraakbeenringen op einde van luchtpijp vóór of na de vertakking in de bronchiën) ze kunnen geluid produceren zowel tijdens het uit- als het tijdens inademen.

Luchtzakken: Dit zijn zeer belangrijke structuren van het ademhalingsstelsel bij vogels, en nog een erfstuk van de dinosauriërs waar het hielp om hun superzware lichamen in stand te houden. Zonder luchtzakken zou de ademhaling van de plantenetende Sauropoda (met een lichaamsgewicht tot 112 ton) door de zeer lange nek zeer moeilijk zijn. Zoogdieren krijgen enkel zuurstofrijke lucht bij het inademen maar bij vogels zorgen luchtzakken ook voor een continue luchtstroom van zuurstofrijke lucht in de longen, zowel tijdens het in- als tijdens het uitademen. Als aftakkingen van de luchtwegen zijn het ruime structuren waar geen gasuitwisseling gebeurt maar ze fungeren a.h.w. als blaasbalgen om zo de luchttoevoer naar en van de longen te regelen. Bij zeer snel duikende vogels, zoals Jan van genten, die tot 100km/uur in het wateroppervlak schieten, helpen de luchtzakken om de schokken te absorberen. Er zijn twee groepen luchtzakken, de voorste en de achterste, gewoonlijk zijn

er een 9-tal (4 paar en een ongepaarde ter hoogte van het sleutelbeen) maar in vorm en aantal zijn er nogal verschillen per soort (bv. 6 bij de huismus, 12 bij ooievaars en waadvogels), omdat sommige samengesteld zijn en soms zijn er aftakkingen tot in het skelet.

De ademhaling verloopt in 4 stadia, want in tegenstelling tot zoogdieren hebben vogels 2 complete ademcycli om in één ademtocht lucht in te nemen via de luchtpijp:

- Inademing 1: voorste en achterste luchtzakken zetten uit, ingeademde lucht stroomt naar achterste luchtzakken.
- Uitademing 1: beide sets luchtzakken zijn samengetrokken waardoor lucht vanuit de achterste luchtzakken naar de longen wordt geperst.
- Inademing 2: luchtzakken zetten weer uit en trekken zo meer lucht naar binnen. Lucht die al in de longen zat stroomt naar voorste luchtzakken en via de luchtzakken krijgen de longen verse lucht.
- Uitademing 2: luchtzakken trekken samen waardoor lucht in de voorste luchtzakken via de luchtpijp naar buiten wordt gedreven.

Vele duikende vogels zoals een fuut (voor wie duiken ook vluchten betekent) kunnen tot 3 minuten hun adem inhouden (ze persen hun luchtzakken leeg en ze hebben een zwaarder skelet dan landvogels).

Alhoewel de longen van een vogel verhoudingsgewijs minder volumineus zijn dan die van een zoogdier – bij een mens nemen ze 5% van het lichaamsvolume in, bij een eend slechts 2% – maar door de combinatie met het luchtzakkenstelsel loopt het hele ademhalingsstelsel bij een eend op tot 20%.

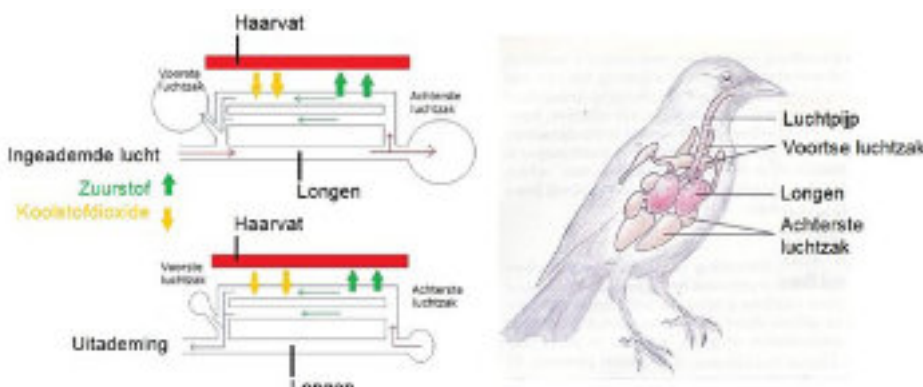

Fig. 5: de longen staan in verbinding met luchtzakken Biologielessen.nl

Van cultuur- naar natuurhistorie

Harous passage door Wortel 1890

Tekst: Johan Coertjens

In dit artikel neemt Johan ons mee op een excursie in de kempen in het jaar 1890. Het gaat hier om een vrije vertaling en korte samenvatting van de oorspronkelijke Franse tekst waarin hij beschrijving van hoe de reiziger het dorp Wortel in 1890 aantrof (=cultuurhistorie). Dit als inleiding tot een aan natuur gelinkte artikelenreeks (=natuurhistorie). In het cursief tussen haakjes staan de eigen interpretaties en afdwalingen van Johan. In een volgende aflevering komt “In den Lindenboom” aan bod, of hoe we daar de overgang van cultuur- naar natuurhistorie maken.

Deel 1 : Harou's passage door Wortel 1890 : une excursion en Campine

Een kennis van me was digitaal op zoek naar meer gegevens betreffende de Franse generaal Pichigrou, die kampement hield op de Castelreesche heide in het jaar 1795, en stootte hierbij in de digitale databank van de Bibliothèque Nationale de France (BNF) op een Franstalige tekst uit het jaar 1890 getiteld :“une excursion en Campine”.

Hij bemerkte dat in deze tekst een zekere Harou al wandelend bij zijn tocht in 1890, in opdracht van de Société Royale Belge de Géographie, ook de dorpen Rijckevorsel, Merxplas en Wortel aandeed en bracht daarvan een uitgebreid verslag (un bulletin) uit. Hij dacht dat het me wel kon interesseren en stuurde me prompt de link door van waar ik de tekst kon vinden. Zoals gebruikelijk in die tijd was het verslag volledig in de Franse taal geschreven.

Nadat hij in Rijckevorsel van de tram (*de tramlijn Oostmalle – Hoogstraten werd reeds in 1885 in gebruik genomen*) is gestapt en een pauze heeft genomen in de herberg “Huis ten Halve”, met zicht op de eerste gebouwen van de kolonie (*zou dit een voorloper geweest kunnen zijn van café Breebos?*) wandelt hij via Merxplas, waarover hij ook zijn bevindingen geeft, verder naar Wortel. Hier steekt hij o.a. zijn licht op bij kapitein Meulepas en bij de oud-schoolmeester Petrus Johannes Gevers

Harou geeft een gedetailleerde beschrijving van Wortel op het einde van de 19de eeuw, dat hij “un coquet petit village” noemt. De ganse beschrijving die hij geeft van onze dorpen, zoals die er einde 19de eeuw bij lagen, is eerder iets voor de heemkundige kringen. Ten tijde van zijn bezoek in 1890 telde Wortel 650 inwoners. Harou noemt Wortel een gezond dorp omdat het vele 80-jarigen telt.

Wortel heeft een oppervlakte van ca 1518 ha., waarvan 150 ha. heide (ca. 10%) en 250 ha. hakhout, dennen- en eikenbos (16%). Het dorp is omgeven door akkers en moestuinen. In het noordoosten strekt de heide zich uit zo ver het oog reikt en er zijn nog de resten van de vroegere vrije kolonie zichtbaar. In het zuidwesten vloeit de Mark afwisselend door vruchtbare akkers en hooilanden, die tot voedsel dienen van een (*wat toen nog mocht genoemd worden “omvangrijke”*) veestapel. In 1890 telde Wortel : 30 paarden, 470 hoornbeesten, 40 geiten, 100 varkens, 200 schapen, 20 bijenkorven en 400 kippen en hanen.

De “boeren” waren fier op hun titel, want zij bewerkten het land reeds met een paard, in tegenstelling tot de zogenaamde “ossenboeren” die nog gebruik maakten van hoornbeesten, vooral ossen of koeien. Op de akkers wonnen deze landbouwers: Kempische (*inheemse variëteit?*) rogge, haver, boekweit, aardappelen, rapen, wortelen, bieten, spurrie, koolrapen, klaver, lupinen, etc.... Uit de lager gelegen terreinen wordt uitstekende turf gewonnen die men hier “moer” noemt.

Ambachtslui en handelaars waren vooral gericht op diensten aan de landbouw of afname, verwerking en verhandeling van hun producten door de plaatselijke bevolking. (*Tegenwoordig noemen we dat “de korte keten”*)

Zo waren er bijvoorbeeld: een kleine meelhandel, een houten windmolen, een leerlooierij, de onvermijdelijke brouwerij, een in 1890 reeds gesloten oliemolen aangedreven door een paard (*rosmolen*) op Poeleynde, 2 smeden, 2 bakkers, en

enkele kleine winkeltjes. Er was ook een belangrijke handelszaak die raapkoeken (*voedsel voor de veestapel*) verhandelde. Er was ook een steenbakkerij geweest tegenover het Pannenhuis, langs de oude weg naar Den Bosch, daar waar in vroegere tijden de galg had gestaan. Maar die werd gesloten omdat men niet meer kon concurreren met de steenfabrieken die inmiddels langs de Kempische vaart waren opgericht.

Dat intrigeerde me en wilde ik verder uitdiepen. Navraag over de beginperiode van de steenfabrieken langs de vaart leverde (ook weer samengevat) volgend verhaal op, mij verstrekt door Jan Backx :

De vaart tussen Dessel en Turnhout werd reeds in 1846 opengesteld. Het tweede gedeelte tussen Turnhout en Schoten werd in de zestiger jaren van de 19de eeuw in gebruik genomen. In 1868 varen er reeds schepen in Rijkvorsel. Bij het uitgraven ontdekte men dikke kleilagen. Dat gaf opportuniteiten om op deze locatie kostenefficiënt bakstenen en dakpannen te gaan produceren : aanwezigheid van grote hoeveelheden grondstoffen, goedkope aanvoer van brandstoffen (steenkool) en afvoer van eindproduct (baksteen en dakpannen). Tot die tijd waren er 10-tallen veldovens in de wijde omgeving in gebruik (in Rijkvorsel zelfs een 5-tal) en in Wortel dus deze bij het Pannenhuis. Ook in Zondereigen in de Ruitervelden stond een veldoven. De ontwikkeling langs de vaart ging ontzettend snel. Reeds in 1865 is er een steenfabriek werkzaam in Rijkvorsel. In 1877 dooft Joannes Eelen zijn veldoven en start met Frans van Liempt uit Turnhout langs de vaart zijn eerste ringoven. 4 jaar later werden reeds 3 ovens bediend door 61 arbeiders. Op het einde van de 19de eeuw (20 jaar na de opstart dus) werkten er reeds 139 mensen. Dit maar om te zeggen hoe snel de ontwikkelingen in onze regio veranderden door de aanleg van de vaart en dat zou een eeuw later door de aanleg van de autosnelwegen niet anders zijn.

Harou weet ook nog te melden : “Tenslotte hadden we in het verleden misschien ook smokkel tot de middelen van bestaan van de inwoners kunnen rekenen. Maar heden, nu een brigade van douaniers gevestigd is in het dorp is deze extralegale industrie bijna volledig verdwenen.”

De Grote Plaats, in vroegere tijden de belangrijkste plaats van het dorp, zou zich bevinden op de plek van een voormalig moeras of visvijver (*een wouwer*). Sinds de aanleg van de steenweg van Hoogstraten naar Turnhout ontwikkelt het dorp zich eerder langs deze weg. De Kleine Plaats, (*welke wij nu kennen als de Boomkes*), werd vroeger als varkensmarkt gebruikt.

Hij noemt verder nog gehuchten en plaatsen onder Wortel, waarvan ikzelf tenminste nog nooit gehoord heb zoals : Betlehem, Hongaryen, Slagmolen, de heide van Herringen tegen de Nederlandse grens bij de herberg Pannenhuis, gelegen op Nederlands grondgebied veel bezocht wordt door wandelaars, de Pelgrimsche bossen, ...

Detail uit de 18de eeuw kaart met daarop vermeld de “Swaare keysteen ‘t gevilde peerd genaamd”. Het Noorden op deze kaart bevindt zich links). Deze kaart geeft alle grenssteden aan tussen de Oostenrijkse nederlanden en de Republiek der Zeven Provinciën, meer bepaald Staats-Brabant, vanaf Ulicoten tot Zondereigen.

Terloops vertelt hij ook nog het verhaal van een zekere M.E. Van den Broeck. Dat was, volgens Harou, één van onze befaamde geologen die in “les Annales de la Société géologique du Nord” vertelde dat hij tijdens één van zijn tochten (1883) even ten noorden van de weldadigheidskolonie van Wortel een grillig gevormde rotsblok vond die duidelijk met de gletsjers vanuit Scandinavië tijdens de ijstijden is meegevoerd geworden. Hij geeft zelfs de afmetingen : 80 cm lang, 53 cm breed en 60 cm hoog. Het is volgens hem de enigste steen van deze oorsprong die in België werd gevonden. Voor de geïnteresseerden: Dhr. M.A. Renard onderzocht de steen en die bestond voornamelijk uit: plagio- en orthoklaas veldspaten, kwartsiet, apatiet, en mica.

Hier leidt Van den Broeck uit af: “de aanwezigheid van dit blok bevestigt dus definitief de uitbreiding op Belgisch grondgebied van het verspreidingsgebied van de Scandinavische gesteenten die bepaalde kaarten al, zonder enig positief bewijs, als een verworven feit hadden vastgelegd.”

(Ik denk dat deze man aan de haal is gegaan met onze grenssteen, “het afgevidd paard” genaamd. Deze moet men als grensaanduiding tussen de Oostenrijkse Nederlanden en Staats-Brabant gelegd hebben ten noorden van Bootjesven, langs de

Grensdreef, daar waar de grenslijn op de kaart een haast onzichtbaar knikje maakt. Of ligt hij er nog bedolven onder het zand? Misschien een idee om er eens naar op zoek te gaan?)

Wellicht moe van het wandelen over de, volgens hem, zeer slechte wegen tussen de Merxplas Colonie via de Paepenvoort naar Wortel, belandt Harou in de herberg “In de Lindenboom” in Wortel. Maar hierover meer in een volgend artikel!

Hulp bij de cryptopuzzel nodig?

A9	B11	C3	D15	E1	F18	G17	H13	I21	J2	K24	L10	M6	N22	O19
P4	Q0	R8	S23	T5	U16	V20	W7	X0	Y12	Z14				

VERSMISSEN

JANSSENS & PARTNERS

UW VERZEKERINGSMAKELAAR
UW BANKIER

GRAVIN ELISABETHLAAN 7, 2320 HOOGSTRATEN - TEL. 03 314 37 88 - WWW.VERSMISSENJANSSENS.BE

FSMA 019646 A-B

RPR 0427.924.606

Vrijheid 184
2320 Hoogstraten
info@optiektomdebruyne.be
03/314.69.37

TOM DE BRUYNE

OPTIEK

Leden natuurpunt:

10%
KORTING
op glazen*

10%
KORTING
op monturen*

10%
KORTING
op zonnebrillen*

*Zie voorwaarden in de winkel

Natuurkracht

Hartvullende natuur

Een operatie zette mij voor een lange periode op non-actief tussen vier muren. De euforie was dus groot toen de chirurg eindelijk het verlossende 'licht op groen' zette voor het herontdekken van de buitenwereld. De kinesist expliciteerde dit 'groene licht' nader als een mooi stukje natuur waarin ik minstens twee uur per dag in alle rust én spontaneiteit aan mijn herstel kon werken. Revalideren is immers niet alleen terug leren stappen, maar vooral terug leren bewegen op de juiste manier in een omgeving die je uitnodigt tot bewustwording en zelfzorg.

Veel volwassenen ontwikkelen in de loop van hun leven een lichaamshouding die gebukt gaat onder de druk van het alledaagse leven. Een sedentair beroep of een taakinhoud waarbij veel repetitieve handelingen vereist zijn, kunnen al voldoende zijn om fysieke overbelasting te creëren. Meestal zijn we ons niet bewust van de roofofbouw die we hierdoor op ons lichaam plegen tot pijnklachten een belletje doen rinkelen. En dat is jammer, want er is veel dat we niet alleen curatief, maar ook preventief voor ons lichaam kunnen doen vanuit een gezonde, bewuste focus

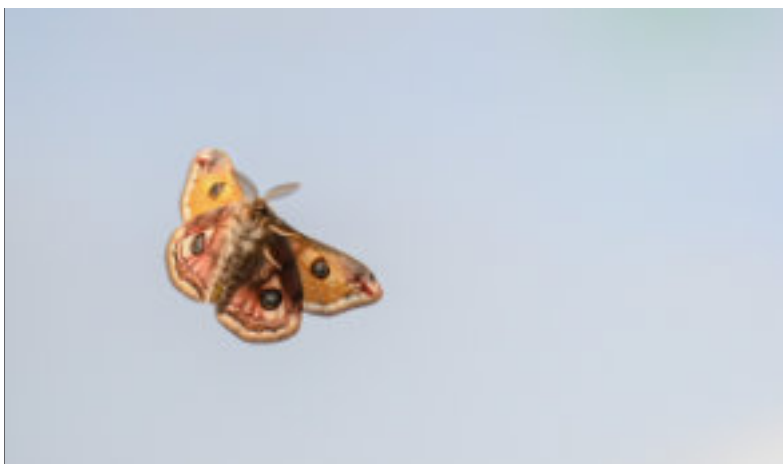
op zelfzorg. En juist leren bewegen in een gezonde omgeving, is daar één van! Maar hoe doe je dat?

De kinesist adviseerde mij om mijn ondeugende kinderschoenen aan te trekken wanneer ik in het bos wandel. Kinderen kunnen immers als geen ander vol verwondering zijn voor hun omgeving en dit gevoel spontaan vertalen naar een gezonde, speelse bewegingsexpressie. Als volwassenen zijn we dat wat afgeleerd, maar we kunnen hierin zeker opnieuw groeien door voorbeeld te nemen aan de jongere generatie. En waar anders kan een kind heerlijk ongedwongen bewegen dan in de vrije natuur? En waarom zou dit voor volwassenen eigenlijk anders zijn? Zijn we gestopt met spelen omdat we ouder geworden zijn? Of zijn we ouder geworden omdat we gestopt zijn met spelen?

Het bos is een rijke speeltuin, die uitnodigt tot ruime exploratie van onze zintuigen. Door bewuster te leren kijken, horen, ruiken en voelen van het bos, kan je verbazingwekkende indrukken opdoen waaraan je anders mogelijk voorbij gaat. Jezelf uitdagen om die indrukken wat sterker te laten doorstralen in de manier waarop je door het bos beweegt, kan weldoening geven aan je gezondheid. En hoe plezant wordt het misschien wel niet als je het kind in jezelf op dit pad écht nog eens mag ontmoeten? Durf jij nog wel eens te huppelen? Of als een échte padvinder dwars door de plassen te ploeteren? En wie kan er nog fluiten? Of met een losliggend takje twirlen als een échte cheerleader? Wie oh wie ziet het sprookje nog door het bos? Of Jurassic Park, als het wat stoerder mag zijn?

Laat je fantasie eens de vrije loop en ontdek wat er wérkelijk in het bos gebeurt! En wie weet, wat ruist er dan wel niet door het struikgewas ... ?

Tekst en foto's: Marlies Van Beeck

Tentoonstelling

Vliegend

Vanaf april 2024 zal er in het bezoekerscentrum een overzicht hangen van foto's met als thema 'vliegend' in het werkingsgebied van onze vereniging. Zoals altijd kan deze gratis bezocht worden tijdens de openingsuren van De Klapekster.

De deadline is 20 april, foto's te zenden naar wimverschraegen@hotmail.com

Wandelingen

Kijk steeds op www.natuurpuntmarkvallei.be voor de actuele informatie.

zo
07
apr

Tussen Gras en Glas: Bolkse Beek

Natuurpunt Markvallei organiseert deze wandeling op Bolk in Rijkevorsel. De gegidste wandeling vertrekt vanuit het café Papenbos. Tijdens deze tocht wandelen de deelnemers door het natuurgebied De Bolkse Beek, een bescheiden en relatief onbekend stukje bos dat beheerd wordt door ANB. De natuurgids gaat verder in op de kleine prachtige dingen die de natuur ons te bieden heeft. Het wordt een wandeling die geschikt is voor alle leeftijden. Vertrekken op de parking van café Papenbos en de tocht zal ongeveer 2,5u duren.

Café Papen bos in Rijkevorsel // 14.00u // Gratis

zo
21
apr

Wortel-Kolonie, een thuis voor mens en dier

De maandelijkse koloniewandeling van Natuurpunt Markvallei staat deze keer in teken van de Erfgoeddag met als thema 'Thuis'. Wortel-Kolonie heeft een flinke geschiedenis achter de rug, maar er is steeds een rode draad. Het is een plaats die een thuis geeft aan mens en dier. De wandeling met Gids Carlo brengt je langs spraakmakende plaatsen in het cultuurlandschap. Verwacht je aan wat weetjes over de landlopergeschiedenis, maar als natuurvereniging staan we vooral stil bij Wortel-Kolonie als thuis voor onze fauna.

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // 10.00u // Gratis

zo
05
mei

Amfibieënwandeling met Boswachter Bart

De vallei van het Merkske en Wortel-Kolonie staan bekend als belangrijk leefgebied voor amfibieën. In het gebied komen 9 soorten voor waarvan 6 soorten kikkers en padden en 3 soorten salamanders. Tijdens deze wandeling, die georganiseerd wordt door Natuurpunt Markvallei en het Agentschap Natuur en Bos, bezoeken we 3 poelen waarin fuiken zijn geplaatst. Deze fuiken zijn de ideale methode om salamanders te vangen. Met een beetje geluk komen we op deze manier ook de zeldzame kamsalamander tegen!

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // 14.00u // Gratis

zo
19
mei

Vurige vogels van de Kolonie

De maandelijkse koloniewandeling van Natuurpunt Markvallei zal deze keer in teken staan van vurige vogels. Gids Marcel neemt je mee door het cultuurlandschap waar je deze keer meer naar de toppen van de bomen zal kijken in plaats van de uitgestrekte zichten in de dreven van Wortel-Kolonie. Heb je een verrekijker? Zeker meenemen, maar ook zonder verrekijker leer je veel bij van Marcel. Zijn informatie over geluiden en leefwijzen gaan positief zijn voor je vogelaarskunde.

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // 10.00u // Gratis

zo
02
jun

Tussen gras en glas: Den Bud in Meersel-Dreef

Op zondag 2 juni strijken we neer in Meersel-Dreef, en waar kan je dan beter zijn dan bij Café Den Bud? Laat u onderdompelen in de schoonheid van de Markvallei terwijl we samen genieten van de natuurlijke pracht en de historische schatten die deze regio te bieden heeft. De gids zal de deelnemers begeleiden langs de Mark. De route leidt ons naar de historische watermolen. De gids staat stil bij de oorsprong en het belang van deze historische plek. Als kers op de taart zullen we de vloeibeemden van Eyssel verkennen.

Café Den Bud in Sint-Jozef // 14.00u // Gratis

zo
16
jun

Koloniën van zonnigheid

De maandelijkse Koloniewandeling van Natuurpunt Markvallei zal hopelijk in teken staan van de zomer. Elke maand valt er wel iets anders te vertellen over het cultuurlandschap van Wortel-Kolonie. Gids Nick wandelt met de bezoekers van schaduwplaats naar schaduwplaats en bij minder goed weer van schuilplaats naar schuilplaats. Geniet mee van het prachtige schilderij van onze natuur in een wondermooi erfgoedkader.

BC Vallei van het Merkske - De Klapekster // 10.00u // Gratis

za
29
jun

Nachtzwaluwtocht

In het schemerdonker trekken we met Natuurpunt Markvallei het bos in van Den Rooy om te ontdekken wat daar 's nachts allemaal te beleven valt! De nachtzwaluw broedt sinds enkele jaren terug in de Markvallei. Deze soort is ons hoofddoel maar er valt nog een hoop te ontdekken. Gaande van kriebelende bosmieren tot welriekende kamperfoelie. Vleermuizen vliegen rakelings boven je hoofd en samen kijken we naar een nachtvlinderval. De bosuil begeleidt ons naar huis na een intense avond vol natuurbeleving!

Parking Den Rooy // 21.00u // Gratis

Fotowerkgroep

wo
1
mei

Foto-excursie: Fietsen langs de Mark tot Bouvigne

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert op deze feestdag een foto-uitstap met de fiets langs de Mark tot Bouvigne. De foto-uitstappen zijn telkens bedoeld om de deelnemers de kans te bieden van mekaar te leren. De leden van de fotowerkgroep zoeken in het natuurgebied naar mooie foto-objecten en proberen deze op een zo goed en zo mooi mogelijke manier in beeld te brengen. Uiteraard breng je best je fototoestel mee, maar deelnemen is in ieder geval gratis.

Kerk Meer // 9.00u // Gratis

za
22
jun

Foto-excursie: Langs de vaart van Sint-Jozef

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert op deze zaterdag een foto-uitstap langs de vaart van Sint-Jozef. De foto-uitstappen zijn telkens bedoeld om de deelnemers de kans te bieden van mekaar te leren. De leden van de fotowerkgroep zoeken in het natuurgebied naar mooie foto-objecten en proberen deze op een zo goed en zo mooi mogelijke manier in beeld te brengen. Uiteraard breng je best je fototoestel mee, maar deelnemen is in ieder geval gratis. Vertrekken aan de parking van de voetbal van Sint-Jozef.

Parking voetbal Sint-Jozef // 19.00u // Gratis

Cursussen

Inschrijven steeds via www.natuurpuntmarkvallei.be

Cursus zweefvliegen

Zweefvliegen zijn op allerlei vlak nuttige organismen. Ze zijn naast bestuivers van bloemen en gewassen ook heel dikwijls nuttig omdat ze bladluizen eten en sommige soorten zijn prima afbrekers van rot en afgestorven materiaal, inclusief gevallen bomen. Zweefvliegen zijn niet goed gekend. Veel natuurliefhebbers hebben vragen bij deze insecten en beseffen niet dat er veel verschillende soorten zijn. Daarom organiseert Natuurpunt Markvallei een cursus over zweefvliegen aanvullend met enkele excursies. Zo gaan we heel wat leren over hun uiterlijk, voorkomen, gedrag en voortplanting.

Theorie

Dinsdag 16 april // 19.30u

Dinsdag 23 april // 19.30u

Praktijk

Zaterdag 11 mei // 9.00u

Zaterdag 29 juni // 9.00u

€ 36 leden // € 74 niet-leden // € 20 sociaal tarief

TWIJFEL JE TUSSEN ONLINE BELEGGEN OF NOG EVEN SPAREN VOOR EEN APPARTEMENT?

Twijfelen is normaal en het is ook goed.
Want twijfel zorgt voor verandering.
En zonder verandering is er geen vooruitgang.

Zet je twijfels om in daden met ING.

Meer info bij je ING-kantoor in Hoogstraten of in Beerse en op ing.be/doen

do your thing

De voorwaarden van toepassing op de diensten van ING (algemene en bijzondere voorwaarden, reglementen, essentiële informatie voor de spaarder, productfiches, tarieven en alle andere bijkomende informatie) zijn beschikbaar in de ING-kantoren, op www.ing.be of telefonisch op het nummer 02 464 60 04 • ING België NV • Bank/Kredietgever • Marnixlaan 24, B-1000 Brussel • RPR Brussel • BTW: BE 0403.200.393 • BIC: BBRUBEBB • IBAN: BE45 3109 1560 2789 • www.ing.be • Neem contact op met ons via ing.be/contact • Verzekeringsmakelaar ingeschreven bij de FSMA onder het nummer 0403.200.393 • Verantwoordelijke uitgever: Sali Salieski • Sint-Michielswarande 60, B-1000 Brussel • 2023. 721759

De Akster is dé natuurbelevingswinkel van het vogelrevalidatiecentrum Zundert.

Gelegen in het natuureducatiecentrum is het de plek waar u allerlei artikelen kunt kopen om de natuur dichterbij huis te halen.

De Akster is dé winkel voor de echte natuurlijkliefhebber. Niet alleen informatieve boeken en voor deskundig advies bent u bij ons aan het juiste adres. Ook hebben we leuke decoratieve cadeau artikelen om bijvoorbeeld de dieren in de tuin een handje te helpen. Daarnaast heeft het centrum een eigen werkplaats waar onze vrijwilligers diverse soorten nestkasten maken. We maken oa kasten voor de kleinere vogels als mezen, boomkruiper en roodborst, maar ook voor de bosuil, torenvalk, kerkuil of steenuil. Onze winkelmedewerkers kunnen u adviseren bij het maken van een keuze.

De opbrengsten van De Akster komen direct ten goede aan ons centrum.

De Akster, uw verrekijker-specialist

Overweegt u de aanschaf van een verrekijker en wilt u goed advies? Maak dan een afspraak met een van de verrekijker-specialisten van onze winkel. Zij adviseren u bij uw aankoop en bieden u verschillende opties zodat u goed kunt vergelijken. We verkopen merken als Swarovski Optik, Bynolyt, Bushnell en Vortex. Een afspraak kunt u maken via 076-5974165 of via deakster@vrczundert.nl.

AKTIE!

Breng dit Bieteutje mee en ontvang bij de aankoop van een nieuwe verrekijker de "Nieuwe Zakgids Vogels" van Peter Hayman of emmer wintervoer cadeau!

VRC Zundert - Luitertweg 36a - 4882TD Zundert - 076-5974165
www.vrczundert.nl - Volg ons op Facebook en Instagram

**OPTIEK
DOMINIEK
Van Den Bosch**
WIJ KIJKEN VOORUIT

+32 3 314 52 99 +32 472 48 53 41
Vrijheid 119, 2320 Hoogstraten

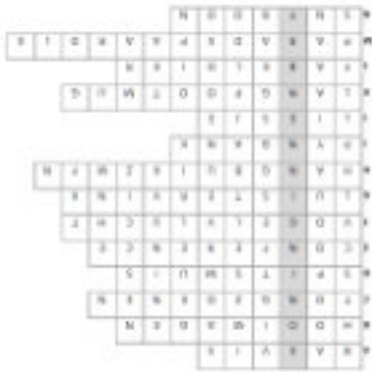

BEKIJK HIER DE VERREKIJKERS

ALTIJD OPEN OP:
WWW.OPTIEKDOMINIEK.BE

Maandag t.e.m. vrijdag 09.00 - 12.30u en 13.30 - 18.00u • Zaterdag 09.00 - 17.00u

Oplossing van de cryptopuzzel

Gratis

**ONLINE CURSUS
WILD SPOTTEN IN
ONZE NATUUR**

BUITENPRETLOKET

Een bezoek aan het terras van Bezoekerscentrum Vallei van het Merkske kan al eens verrassend uitpakken. Genietend van je drankje is het niet onwaarschijnlijk dat je plots het bezoek krijgt van het buitenpretloket! De natuurgidsen van Natuurpunt Markvallei verrassen de bezoekers met een kabinet vol attributen en vooral boeiende verhalen die te maken hebben met de natuur en de geschiedenis van onze regio. Ze delen die verhalen zo maar, het enige wat ze in ruil vragen is wat luisterbereidheid. Gegarandeerd dat je nadien huiswaarts keert met een flinke portie weetjes en ... een goed gevoel.

zo
28
apr

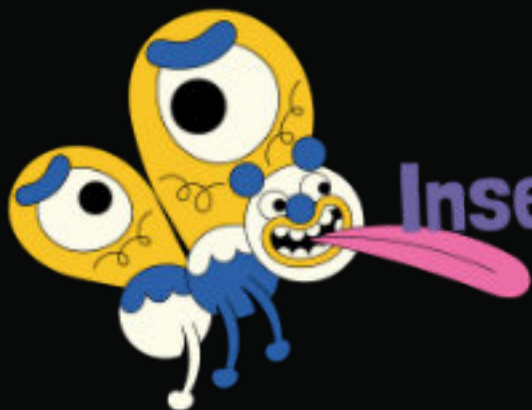
Buitenpretloket extravaganza

Opening toeristisch seizoen Hoogstraten Ism Stad Hoogstraten en Gezinsband Hoogstraten.
Excuses voor zoveel Hoogstraten in één Hoogstratense zin.

In mei legt

zo
26
mei

Welke vogel...

Insectenzomer

zo
23
jun